

ҺҮЗН КҮНҮ, ХАТИРӘ КҮНҮ, ГӘҺРӘМАНЛЫГ КҮНҮ

АЗӘРБАҢЧАН ПРЕЗИДЕНТИ ҺЕЈДӘР ӘЛИЈЕВ ШӘҺИДЛӘР ХИЈАБАНЫНЫ ЗИЈАРӘТ ЕТМИШДИР

Азәрбајҗанын өз азадлығы вә суверенлиги үғрунда илк шәһидләрини вердији ганлы Јанвар Фачиәсиндән сәккиз ил кејир. Тарихимиз гәрә сәһифә, һәм дә гәһрәманлығы сәһифәси кими јазылан мүдһиш 20 Јанвар кечәсиндә динч әһалинин, әсәрәт бүхәвләрини гырмаг истајин, азадлығына чән атан халгымызын үстүнә чинајәткәр ипәријанын тәпадан дырмагадек сипаһчымын гошун һиссәләри јеридилмиш динч әһалиә вәһишкәсинә диван түтүлүш, өлкәмизин јуаларә вәтән сәвәр оғул вә гызы совет ордусунун амансыз тәчәвүзүнүн күнаһсыз гурбан олмушдур.

Ганлы Јанвар һадисәлериндән иләр өтсә дә, бу бизим тарихимизин ән дәһшәтли фачиәси, халгымызын гансыз јарасыдыр. һәр гарышына мүғәддәслик чиләнмиш Шәһидләр хијабәни һәмнин мүдһиш күнүн әсл јадикәрдир, азадлығы савашына галмыш халгымызын еһтирам јеринә чеврилмишдир. Инди бура милли шәрәф вә лајәғәт үнәнымыз, улу зијарәткәһимиздир. Ахын-ахын инсанлар бу хијабәна кәлир, әбадијәтә гошулmuş вәтән вәпадларыны јад едиләр.

20 Јанвар 1998-чи ил. Сүбһ тәвдән хијабәна инсан ахынын арды-арасы кәсикмир. Хијабәнын кирәчәјиндә шәһидларын вәтән һәрәратли гәһрәманларын рәмзи кими шәһләһән әбади мәшәл бурада үјүн гәһрәманларын әјилмәз ирадәсини бүтүн дүняја бир дән һәмјәһи етдирди. Мәзәрларын үстү гырымыз гәрәһилләрә бүрүнмүш, Азәрбајҗанын дәвләт бәјрагларына матәм ленти бағланмышдир. Мәрд мүбәрәкларын мәзәрларыны зијарәт етмәјә кәлән ајры-ајры коллективләр, ичтимајијәт нумәјәндәләри, гонаглар, јуз минләрлә адам ганлы Јанвар гырымынын 8-чи илденмү күнүндә шәһид сојдашларымыз дәрјин еһтирамыны билдирилмиш, һәбелә вәтәнин әрази бүтәвлүү үғрунда ермәни тәчәвүзкарлар илә дөјүшләрдә һаләк олмуш икдиләрин хатирәсини һәрмәтлә аһмышлар.

Јанварын 20-дә сәһәр тәвдән Азәрбајҗан Республикасынын президенти Һејдәр Әлијев 20 Јанвар фачиәси гурбанларынын хатирәсини јад етмәк үчүн мүғәддәс зијарәткәһә - Шәһидлар хијабәнына кәлди. Дәвләтимиизин башчысы үмумхалг һүзн күнүндә өз доғмаларынын мәзәрларыны зијарәт етмәк үчүн хијабәна кәлиш шәһид әһиләринин үзәләри илә сәһими көрүшүб, онларын гарышында чыхыш етди.

АЗӘРБАҢЧАН ПРЕЗИДЕНТИ ҺЕЈДӘР ӘЛИЈЕВИН ЧЫХЫШЫ

Бу күн сизин үчүн дә, бизим үчүн дә бөјүк матәм күнүдур. Бу, тәк сизин фачиәһиз дөјүл, бүтүн миллиәтләринин, бүтүн халгымызын фачиәсидир. О дәһшәтли кечәдән, дәһшәтли күндән сәккиз ил кејибдир. Анчаг бизим халгымыз о күнү һеч вахт унутмајачагдыр. Чүнки о, ајры-ајры инсанларә едилән гәсд, тәчәвүз дөјүл, бу, бүтүн Азәрбајҗан халгына, Азәрбајҗан миллиәтинә, Азәрбајҗан өлкәсинә едилән һәрби тәчәвүз иди вә бизим халгымыз гаршы сојгырым иди. Бу тәчәвүз нәтижәсиндә дә һаләк оланлар халг гәһрәманларыдыр, онлар миллиәтләримизин гәһрәманларыдыр. Онларын һаләк олмасы бизим үчүн, халгымыз үчүн, сизләр үчүн, айла үзәләри үчүн бөјүк иткидир, фачиәдир. Анчаг ејни заманда онларын шәһид олмаасы халгымызын гәһрәманлығы рәһмәтидир. Онларын шәһид олмаасы заманы тоқулан һәр бүтүн халгымызын гәһиһдир. О ганһын һәр дамчысында бизим халгымызын гүдрәти вә, халгымызын гәһрәманлығы вә, халгымызын милли аздылыг, мүстәғиллик әрзулары вәрдир. О кәчә тоқулан ганлар мүғәддәс ганлардыр. Онлар бизим халгымызын әсрләр боју милли аздылыг, мүстәғиллик үғрунда тәкдүј ганларә гошулmuş ганлардыр. О кәчә тоқулан ганлар Азәрбајҗанын мүстәғиллијини нумәјиш етдирән милли бәјрагымызын үстүндәки гандыр.

Биз иткиләрә көрә, тәләфәтә көрә мө'јус олугу, көдәрләһирик вә даим көдәрләһирикәјик. Биз сизинлә бирлидәјик. Бу, тәк сизин көдәрһизин, сизин гә-

О, мүејән бир мүддәт чәзә чәкир. Бир дә вар ки, бу чинајәти тәрәдәһләр һәм Москвада, һәм дә Азәрбајҗанда даими чәзәја мөһкүм олублар. Онлар һарада јашамаларындан асылы олмајараг - Москвада, дүнянын башга јерләриндә, бурада, Азәрбајҗан торпағында, һатта бизим ичтимиздә даим чәзәја мөһкүм олунублар. Онларда һеч олмаса зәррә гәдәр вичдән галыбса, дәрк етмәлидирләр ки, һә гәдәр бөјүк чинајәт едилбәр, һә гәдәр чәзәја мөһкүм олунублар. Бә'зиләри һә гәдәр әрсәз дә олсалар, һесаб едирәм ки, халгын онларә нифрәти ән бөјүк чәзадан дә чох чәзадир вә бу нифрәт даим олачагдыр.

Биз 1994-чү илдә ики ај мүзакирә апардыг. Хатириниздәдир, 1994-чү ил јанварын әвәһиндә мән тәшәббүслә чыхыш етдим ки, 20 Јанвар фачиәсинә индијә гәдәр сийәси гәһмәт вәрилмәјибдир. Биз буну Милли Мәжлисдә мүзакирә етдик. Һәрә өз сөзүнү деди вә гәрәр гәбул етдик. Шүбһәсиз ки, бәлкә бу гәрәр дә һәр шеји әһәтә етмир. Анчаг бу күн бизим әһлимиздә олан әсәсләрә көрә һесаб едирәм ки, бу гәрәр тарихи әһәмијәт кәсб едән бир гәрәрдыр. Бә'зиләри дөјүләр ки, бура киминсә ады салыныб, киминсә ады салынылмәјибдир. Бә'зиләрин ады ора дүшүб. Амма мән бу күн, 20 Јанвар фачиәсинин сәккизинчи илденмү мүнәсибәтилә дөјүрәм ки, һәм о вахткы совет һөкүмәтинин әли рәһбәр оргәнлары, онларын рәһбәрләри, һәм дә Азәрбајҗанә о дөврдә рәһбәрлик едәләрин һамысы - биринчиси дә, икинчиси дә, үчүнчүсү дә, дөрдүнчүсү дә, бешинчиси дә, һамысы о фачиәнин күнаһкарларыдыр.

Мән дүнән кәчә телевизияја бахырдым. Орада бә'зи адамларә данышдырылдылар. О вахткы рәһбәрләрдән бири дөјүр ки, "биз кәчә саат 11-дә дағылыб өвмиздә кетдик. Биз билмирдик ки, Бакыја гошун кирәчәкдир. Буну анчаг Вәзиров билмириш, бир дә Мүтәllibов билмириш". Јалан данышылар! О гошунлар бир күндә парашүтләр бир дөјүрәнин ичәриндә бура дүшмәдиләр ки! Гошунлар бура 10-15 күнүн ичәриндә ардычыл сурәтдә кәтирилиб Бакынын әтрафына дөјүрүлүшүдү. Кәчә ја саат 12-дә, ја дә 1-дә бирдәнбирә Бакы шәһәринин мүхтәлиф истағмәтләриндән гошунлар Бакынын мәркәзинә һүчүм етдиләр. Мөкәр онларә кәтириб бура парашүтләрә салмышлардыр! һамысы јаландыр! Һеч олмаса онларын вичдәни олсун, һеч олмаса бу күнләр доғрусуну дө-

синләр. Һә чүр олду ки, онлар кәдиб кәчә саат 11-дә раһәт јатдылар, сәһәр ајылыб көрдүләр ки, фачиә баш вәрибдир? Кәчә сәһәрә гәдәр Бакы шәһәри гана гәрг олмушдур. Онлар һамысы күнаһкардыр.

Мән дүнән һиддәтә кәлишәм. Инсандә һә гәдәр һәјәсызлыг олар ки, чыхыб телевизия илә десин ки, "мән буну билмәмишәм, мән ону билмәмишәм. Буну бир Вәзиров билиб, бир Мүтәllibов билиб, бир дә Елмира Гафарова билиб". Бәли, онлар билибләр, онлар күнаһкардырлар. Амма о бирисиләр дә билдиләр. Һә чүр олду ки, буну ади инсанлар билдиләр, кәчә бүтүн инсанлар даһшәтә кәлди, адамлар кәчә бир-бири-нә телефонла зәнк едилбәр ки, орадан танк кечди, бурадан топ кечди, орадан атәшә тутдулар, бурадан атәшә тутдулар вә с., амма бунлар раһәт јатыблар.

Кәчә мән јатдыгым вахт бир јердә күллә атыланда ојанырам. Бир күллә сәһинә ојанырам. Бәс о танклар, топлар, автоматлар, пулемјотлар бүтүн бу шәһәрин биналарыны атәшә туттанда бунларын гулағлары һә гәдәр кар иди, кәзләри кор иди ки, елә јатдылар ки, ајыла билмирдиләр! Онларын һамысы күнаһкардырлар. Онлар билмәлидирләр ки, бу күн онларын һүғғи мас'улијәти әкәр субут олунмәјбса, мән һәви мас'улијәтләри кәс гәбағындадыр. Мән бунула нөји демәк истәјирәм? Бизим халгымызын гәһрәманларыны, чаныны гурбан вәрән инсанлары, көрүрсүнүз. Биз бунларла фәһр етмәјяјик. Азәрбајҗан халгынын гәһрәманлығыны, чәсүрлүгүнү нумәјиш етдирәнләр бу инсанлардыр, бу шәһидләрди. Амма о бөјүк-бөјүк әзизләри тугуб, бәлә көркин дөврдә кәдиб өвиндә јатанлар вә халгын ағибәтинә бикәнә гәланлар инди дә бурада раһәт кәзәнләрди. Онлар халга раһәт етмиш адамлардыр. Онларын һәр бири бөјүк чинајәт едилдир.

Анчаг инди бизим мәғсәдһиз гисаскарлыгдан ибарәт дөјүл. Шүбһәсиз ки, һәрә өз чәзәсыны алмалыдыр. Мән бир дә гәјд едирәм ки, халгын о нифрәтиндән доған чәзә онларә бүтүн чәзалардан дә бәлкә ағыр чәзәдир. Бу, даим олачагдыр. Бизим исә мәғсәдһиз одур ки, дүняја даим кәстәрмәлидик ки, бу Азәрбајҗан халгына гаршы XX әсрдә онун 70 ил итаәт етдији дәвләт тәрәфиндән едилмиш чинајәт вә о дәвләтин апарчычы гүвәләри тәрәфиндән, апарчычы шәхсләри тәрәфиндән едилмиш чинајәт.

Шәһидләр өз гәһрәманлығы-

лары, шәһидликләри илә халгымызын мә'нәвијәтини јүксәкләрә галдырмышлар. Бизим инсанлар бураја кәләркән, биз дә һәр дөфә бу мәзәрлар, бу гәбирләри зијарәт едәркән онларә Аллаһдан раһмәт диләјяјик. Амма ејни заманда онларын һәр биринин гарышында шәхсән мән баш әјирәм. Чүнки онлар өз шәһидлији илә бизим халгымызы јүксәлтдиләр. Бәли, онлар бизим мүстәғиллијимиздә јол ачдылар. Онлар субүт етдиләр ки, халгымызы мүстәғиллик јолундән чәкиндирикәк олмәз вә биз бу мүстәғиллијдә дә әлдә етдик. Биз бу мүстәғил дәвләтдә јашајырыг, јашајагыз вә о шәһидләрин бүхүнкү мүстәғиллијимизин әлдә едилмәсиндә хүсуси хидмәтләри вәрдир. Онлар бизим бу мүстәғиллијимизин тәмәлини гојан инсанлардыр. Онлар әһин ола биләрләр ки, онларын тәкүлән ганлары һеч вахт унутмајачаг, онларын гәһрәманлығы һеч вахт унутмајачагдыр. Онларын шәһидлији Азәрбајҗан халгыны даһа дә мәтин-ләшдириб, Азәрбајҗан халгынын даим мүстәғил јолла кәтмәјинә көмәк едир вә көмәк едәчәкдир.

Һәрмәтли бачылар, гәрдашлар! Һәрмәтли аналар! Мән сизә һәрмәт вә еһтирамымы билдирәм. Билин ки, сиз халгымызы үчүн, шәхсән мәним үчүн чох әзиз инсанларысыз. Сиз бәлә гәһрәман өвәллар јетшидирминсиз, сизин әһлиәндә бәлә гәһрәман инсанлар олубдур. Сиз бунула фәһр едә биләрсиниз. Бүтүн бунлар дә сизә тәсәкинлик вәрмәлидир, сизә тәсәли вәрмәлидир. Аллаһ сизә сәбр вәрсин. Аллаһ халгымызә сәбр вәрсин. Амма билин ки, бизим јолумуз уғрулу јолдур. Бу јолдә иткиләримиз олуб, шәһидләримиз олуб. Бәлкә бундан сонра дә ола биләр. Анчаг биз бу јолла кәдирик, кәдәчәк вә о шәһидләр дә, онларын гәһрәманлығы нумәһләри дә бөјүк бир мәш'әл кими бизим бу јолумуз ушгыландырыр вә ишыландырачакдыр. Аллаһ бүтүн шәһидләримизә раһмәт елсин!

Шәһидләрин вәлидәјиләри вә айла үзәләри шәһидләрин хатирәсинин даим әзиз тутулмасына, онларын әһиләринә мүн-тәзәм гағы кәстәрмәсинә кәчәрә дәвләтимиизин башчысы Һејдәр Әлијевә дәрјин миннәтдәр-лығыларыны билдирәк дөјүләр ки, һәрмәтли президент, биз Сизинлә фәһр едирик. Аллаһ-таала Сизә чәнсағлыгы, үзүн өмүр вәрсин, Сизи бизим үстүмүздән ескик өләмәсин. Аллаһ Сизин балаларынызы сахласын. Бизим үчүн кәјдә Аллаһдыр, јер-

дә Сизсиниз. һамымыз Сизи алдығыңыз јүксәк ад мүнәсибәтилә тәбрик едирик. О јүксәк, лајлиги, бөјүк адла биз дә фәһр едирик. Бизи ағыр күндән чыкармысыныз, гағыларымызла марағланмысыныз, көмәк етмисиниз, дәрда гојмәмысыныз, јаддан чыхармамысыныз. Һәрмәтли президент, биз дә Сизи јаддан чыхармамышыг. Һәр дөфә Сизи көрәндә чох севинирик. Ләзим кәләрсә, Вәтәнимизин мүстәғиллији јолунда биз өзүмүз дә чанымызы гурбан вәрмәјә һазырыг.

Республикамызда ичтимаи-сийәси стабиллик јаранмысдан, ишгал олунmuş торпағларымызын азад едилмәси үчүн арды-чыл вә мәғсәдһилү иш апарыл-мысдан разы галдығларыны сәјләјән шәһидләрин айла үзәләри Азәрбајҗан рәһбәринә бир даһа узун өмүр, уғрулар вә чәнсағлыгы әрзуладылар.

Сонра республика президенти Һејдәр Әлијев 20 Јанвар шәһидларынның вәлидәјиләри вә айла үзәләри илә хатирә шәкли чәкдирди.

Президент Һејдәр Әлијев 20 Јанвар фачиәсинин 8-чи илдә-нүмү мүнәсибәтилә Шәһидләр хијабәныны зијарәтә кәлиш хатирә еләркән Бакыдакы сәфирләри илә вә дикәр гонаглар-ла сәһмијәтләрә көрүшдү.

Гағаз Мүсәлманлары Идәрәсинин сәдри шәјхүлислам һачы Аллаһшүкүр Пашазадә хијабәна топлашмыш шәһид әһилә-ринин үзәләринә башсағлығы вәрдди, шәһидларын мүғәддәс руһна фәһиә охулу.

Сонра матәм мүсигисинин сәдалары алтында Азәрбајҗан президенти Һејдәр Әлијев мәзәрларын өнүндән еһтирамла кәчәрәк мүғәддәс зијарәткәһә - Шәһидләр хијабәнына әкһил гој-ду.

Мүдафиә Назирлији һәрби оркестринин ифасында Азәрбајҗанын дәвләт һимни сәсләнди.

Үмумхалг һүзн күнүндә Азәрбајҗан президенти Һејдәр Әлијев илә бирликлә Милли Мәжлисин сәдри Муртуз Әләскәров, баш назир Артур Расизадә, Президентин Ичра Апаратынын рәһбәри Рәмиз Мәһдизе, Милли Мәжлис сәдринин вә баш назирин мүнәвинин, дәвләт мұшавирләри, хатричә өлкәләрин сәфирләри, республикамыздакы дини ичмаларын рәһбәрләри вә дикәр рәсми шәхсләр дә шәһидлар хијабәныны зијарәт ет-мишләр.

АзәрТАЧ

